

O b a n i ž š í s o u d y zamítly žalobu československého eráru o zaplacení 24.333 Kč 33 h za provedení stavby vlečné dráhy pro žalovanou firmu. **N e j v y š š í s o u d** nevyhověl žalobcovu dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání vytyká rozsudku odvolacího soudu podle Šu 503 čís. 4 c. ř. s. neprávem, že posoudil rozepři po právní stránce nesprávně, odpočítav od pohledávky československého eráru stavební zálohu, vyplacenou žalovaným cukrovarem již před převratem bývalému c. k. eráru. Československý erár vznikl sice suveréním aktem nově se utvořivšího státu a není právním nástupcem bývalého c. k. eráru ve smyslu práva soukromého. Nepřevzal žádných soukromoprávních závazků, naopak odmítl již nařízením ze dne 4. června 1919, čís. 313 sb. z. a n. (§ 2), jakékoliv právní nástupnictví a stanovil zákonem ze dne 23. července 1919, čís. 440 sb. z. a n., přiročí pro pohledávky, vzniklé proti c. k. eráru před 28. říjnem 1918, ponechávaje jejich úpravu mírovým smlouvám. Podle zákona ze dne 18. srpna 1918, čís. 354 sb. z. a n., který jest provedením článků 208 a 318 mírové smlouvy St. Germainské, převzal sice Čs. stát veškerý majetek c. k. eráru na svém území s platností od 28. října 1918, ale bez jakýchkoliv závazků; podle čl. 203 předposlední odstavce a čl. 205 poslední odstavce mírové smlouvy ručí za všechny závazky, ujednané bývalou rakouskou vládou před válkou i za války, výhradně nynější vláda rakouská. Soukromoprávní předpis Šu 1409 obč. zák. o převzetí dluhů zároveň se jménem neb podnikem neplatí pro majetek, nabytý Československou republikou podle zákona čís. 354/21. Leč v projednávaném případě nejde o převzetí závazku býv. rak. eráru erárem čsl., nýbrž o pomnutí dluhu žalované strany z dodací smlouvy s oním uzavřené, a proto nelze oněch předpisů použiti, neboť žalovaná strana dle zjištění nižších stolic s k u t e č n ě z a p l a t i l a materiál na smlouvenou stavbu vlečky již dodaný, tím, že dala zálohu 15.000 K bývalému c. k. eráru, jímž materiál ku stavbě vlečky byl dle zjištění nižších stolic dodán ještě před převratem a povolané orgány žalujícího eráru o tom všem věděly, když tento ve smluvní dodávce oním začaté pokračoval. Z uvedeného plyne, že žalobce nemůže požadovati zaplacení materiálu, když již jednou bylo žalovanou k rukám oprávněného věitele zaň zaplaceno a nemůže ona býti nucena po druhé jej platiti. Jsou tudíž důvody rozhodovací a právní názor nižších soudů správné a bylo dovolání jako neodůvodněné zamítnouti.

Čís. 3902.

Požaduje-li erár od vplátitele za padělanou bankovku jen poloviční náhradu, není povinen vydati žalovanému stvrzenku ani nabízetí její vydání.

(Rozh. ze dne 27. května 1924, Rv I 349/24.)

Žalovaný vplatil u poštovního úřadu tisícikorunovou bankovku, opatřenou padělaným kolkem. Žalobu eráru o zaplacení 500 Kč pro-

cesní soud první stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Ustanovení §u 1 vládního nařízení ze dne 17. listopadu 1921 čís. 8/1922 sb. z. a n., že bankovky s padělanými kolky, jichž vlastníkem jest stát, se odepíší jako ztráta celou jmenovitou hodnotou, nesouvisí nikterak s projednávanou rozepří. Erár žaluje na dodržení smluvního závazku, poněvadž žalovaný měl mu zaplatiti 1000 Kč ve měně československé, dal mu však tisícovku s padělaným kolkem, tedy věc jinou, již pošta jen omylem jako placení přijala, a jest povinen zaplatiti dodatečně, co jest dlužen. Správnost tohoto právního posouzení odvolacím soudem jest nepochybná, a žalovaný se ani nepokouší v dovolání ho vyvrátiti. Že tisícovka s padělaným kolkem přešla již do vlastnictví eráru a že takové bankovky, pokud jsou ve vlastnictví eráru, se odepíší té které pokladně jako ztráta plnou hodnotou, nemá s nárokem eráru na dodatečné splnění smlouvy žalovaným co činiti, zvláště když ani z doslovu ani z účelu nařízení nelze dovoditi, že strany, které platily eráru před jeho vydáním bankovkami s falešnými kolky a neposkytly mu ještě náhrady, měly by býti na rozdíl od jiných osob, které v držení takových peněz přišly, osvobozeny úplně od každé ztráty a neměly ztratiti ani 50% jmenovité hodnoty bankovek. Žaloba nemohla býti zamítnuta jako předčasná, ač žalující erár přijaté tisícovky s padělaným kolkem žalovanému posud nevrátil, ba ani ku vrácení se nenabízí. Bankovka sama nesmí býti vůbec vrácena, neboť byla podle §u 10 stanov Bankovního úřadu ze dne 12. května 1919, čís. 246 sb. z. a n., zabavena. Žalovaný měl ovšem nárok na vydání potvrzení o tomto zabavení a může jej i nyní ještě dodatečně uplatniti, ale jenom pod podmínkou, že nenahradí eráru jenom zažalovaných 50% jmenovité hodnoty zabavené tisícovky, nýbrž celých 1000 Kč, které tisícovkou měly býti zaplacený. Podle nařízení čís. 8/1922 a vyhlášky ministerstva financí ze dne 11. února 1922, čís. 46 sb. z. a n., poskytuje se vlastníkům bankovek s padělanými kolky náhrada 50% jmenovité hodnoty proti vrácení stvrzenky vydané úřadem, který bankovku převzal. Erár nepožaduje nyní od žalovaného zaplacení celého tisíce korun, nýbrž odpočítává od svého nároku již 50%, které poskytuje vlastníkům bankovek proti vrácení stvrzenky, pročez není povinen stvrzenku žalovanému vydati nebo vydání její nabízet. Kdyby se byl žalovaný proti žalobě hájil tím způsobem, že jest ochoten zaplatiti celých 1000 Kč, že však žádá vydání stvrzenky, pak ovšem by nezbylo než žalobu v nynějším znění zamítnouti, neboť žalovaný nemůže býti nucen, aby použil výhody poskytnuté mu nařízením čís. 8/1922. Z jeho zodpovědění žaloby nelze však takové námitky vyčísti, proto bylo žalobě právem vyhověno bez ohledu na to, že v ní vydání stvrzenky nebylo nabídnuto.

Čís. 3903.

Platnost manželství, bývalým příslušníkem rakouského mocnářství (nyní příslušníkem Čsl. republiky) před převratem v Itálii uzavřeného,